עירין קדישין — בשלח

ה' ילחם לכם ואתם תחרישון. מפני מה צריך לשתוק בזה הזמן שהיום יומא דדינא כמו בר"ה שנאמר בו (איוב ב) ויבואו בני אלהים להתיצב וגו' כי בזה הזמן נתעורר ג"כ לקטרג הללו וכו'. ובר"ה מחוייבים לצעוק דווקא ובקול שופר והיום צריך לשתוק. דהנה הכלל בזה שהעולם מתנהג ע"פ המדות ובכל מדה ומדה יש בה כח ההיפוך יותר. היינו במדת החשד יש גבורה ביותר. ובגבורה יש כח החסד ביותר. וכמו שאנו רואים ברוחות העולם ג"כ הענין מתנהג כן. היינו בדרום שהוא מדת החסד הוא חם ביותר שהוא מדת הגבורה. וההיפוך ברוח הצפון שהוא מדת הגבורה הוא קר ביותר שהיא מדת המים טבע החסד. ולמה נקרא מדת החסד חסד ומדת הגבורה גבורה הלא במדת החסד יש ביותר גבורה ובמדת הגבורה יש ביותר מדת החסד. אלא שעל זה נקראת בשם מדה כי לסוף פועלת המדה כשמה היינו במדת החסד נשאר חסד ובגבורה נשאר גבורה. ע"כ בפסח שהוא קו ימין שהוא מדת החסד אע"פ שהדין ביותר שהללו כו' והללו כו' אעפ"כ נשאר בחסד ואין צריך צעקה.ובר"ה שהוא קו השמאל מדת הגבורה אע"פ שמאיר בו קול השופר שהיא רחמים פשוטים אעפ"כ נשאר בגבורה וצריך לצעוק כנ"ל. [נראה מהמאמר שאמר זאת בשבוע של פסח]:

ה' איש מלחמה ה' שמו. כתוב באוה"ח אע"פ שה' איש מלחמה אעפ"כ ה' שמו. ומעשה במלך ומלכה שהיה להם בת יחידה והיו להם על הבת הרבה געגועין קודם שנתגדלה וגעגועין הרבה קודם שנתארסה וקודם שנכנסה לחופה. ואחר שנישאת ונתעברה פחדו אב ואם שהבת יחידה שלהם יודעת בגעגועין שלהם עליה וגם שהיא יקרה אצליהם ביותר פחדו שמא בעת לידתה תצער אב ואם ביותר ויהיו להם יסורין מזה. מה עשו קודם הלידה עשו עצמם חולים כדי שתראה הבת שהם חולים לא תצער אותם. וכשהגיע הלידה היה הלידה בקושי גדול וצעקה בקול גדול מחמת צער וקושי הלידה והם ג"כ צועקים. היא צועקת באמת מחמת צער וקושי הלידה והמה עשו עצמם כאילו יש להם כואב והיה די לה בזה שאביה ואמה חולים ואין כח בידם לעזור לה אעפ"כ עשו לה צער יותר שלקחו רצועה והכל אותה שמחמת הצער תילד מהר. וזה הפירוש ה' איש מלחמה ה' שמו. ה' איש מלחמה כדי שיהיה ה' שמו שתהיה ההולדה מיד:

סליק

כה תאמר לבית יעקב ותגיד לבני ישראל. פי' רש"י בית יעקב אלו הנשים תאמר להם בלשון רכה כי אמירה היא לשון רכה. ותגיד לבני ישראל אלו האנשים תגיד להם בלשון קשה דברים הקשים כגידין. הנה ידוע למי שיודע וכן הוא האמת כי אורייתא וקוב"ה וישראל חד אינון. כמו שהוצרך א"ס ב"ה לצמצם אורו מגודל בהירתו והתפשטותו שהיה בלא קץ ותכלית לצורך בריאת העולמות כדי שיהיה מקום פנוי לצורך העולמות. ומהרשומה שנשאר מחמת צימצומו שהוא חלק אור מעצמותו אור א"ס ב"ה הוצרך אותה הרשומה הנ"ל ג"כ מגודל אורה להתלבש במדות וספירות ופרצופין. וכל עולם ועולם כפי כח שיכול לקבל אור מהרשומה הנ"ל כך הוא הלבשתו עד מלאכים ושרפים ואופנים וחיות הקודש. שאז נחלש ונכהה גודל בהירות הרשומה הנ"ל מחמת התלבשותה במעלות ומדריגות הנ"ל. עד שיכול מעט אורה לרדת לזה העולם השפל והגשמי והעבי' צימצום אחר צימצום ולבוש אחר לבוש עד אין סוף מספר וקץ ותכלית בגלגלים וכוכבים ומזלות. כמו כן התורה הקדושה שכתוב אצלה (משלי ח) ואהיה אצלו אמון שעשועים יום יום, יום של הקב"ה אלף שנה. ויום יום המה בסוד תרין יומין בסוד אלפים שנה שהיתה התוה"ק קדומה אצלו קודם בריאת העולם. שהיא חלק האור מעצמותו יתברך. ומחמת שהיא חלק אור מעצמותו יתברך נברא בה כל העולמות. וכל עולם ועולם כפי גודל בהירתו וזיויו ככה מאירה שמה התוה"ק על צירופ' שמותיו ויסודותיו ורזיו וכל עולם ועולם כפי גודל בהירתה. ככה מאירה צירופי שמותיו הקדושים בצירופים שונים כל עולם ועולם כפי גודל אורה. ככה נתצטרפה שמה בצירופי שמותיה ויסודותיה ואורותיה הגדולים על

צירופים שונים בצירופי קדושים. עד ירידתה לזה העולם הגשמי והעבי' בחומרם וגופם הגשמים והעבים. וצריכה להתלבש גם כן בלבוש הגשמי והעבי' בתרי"ג מצות. איסור והיתר וטומאה וטהרה וכשר ופסול ודיני ממונות ודיני הנהגות האדם. וע"כ מחמת התלבשותה כנ"ל נקראת בסוד גופי התורה בסוד הלבוש שיש לה. וכפי שכלו של אדם שיכול להגיע ולהשיג ידיעתה, אבל כפי שהיא בעולמות עליונים באורות צירופי שמותיו הקדושים והטהורים והבהירים ויסודותיה העמוקים כנ"ל אזי נקרא בשם נשמת התורה, וכמו שיש בהנשמה חילוק בסוד נשמה חיה יחידה. כמו כן התורה שהיא עולמות עליונים בסוד נשמה. יש לה ג"כ חלוקים כפי גודל בהירת צירופי שמותיה ויסודותיה בכל עולם ועולם לפי בהירתו. וע"כ יש שבעים פנים לתורה מחמת ירידתה לזה העולם שמתנהג העוה"ז על ידי ז' מדות שנשתלשלו מלמעלה לזה העולם לצורך העולם. וכ"א כלול בעשרה מדות וז' פעמים עשרה עולה שבעים, וכפי הנהגתה של העוה"ז כך תורתיה ודיניה שיתנהג בה:

והנה אם האדם מזכך חומרו וגופו מכל וכל אז יכול להגיע ולהשיג סוד נשמות התורה כנזכר לקמן בפ' בהעלותך. והנה ידוע למי שיודע וכן היא האמת שאם הרב או האב מתחיל ללמוד אלפ"א בית"א לתינוק קטן כשמתחיל ללמוד האב אזי בודאי בתחלה כשמראה לו אל"ף לתינוק הנ"ל אזי צריך האב או הרב לצמצם שכלו הגדול לצורך התינוק. להמשיל האל"ף להעץ שנושאים בו את המים והבי"ת לדבר אחר. וכן הגימ"ל וכן שאר האותיות. כי התינוק בלא המשל והדמיון לא יתפוס תמונת האותיות של הא"ב מחמת שכלו הקטן שלא הורגל עדיין בהן, אבל בדברים של המשל שהורגל בהם מיום הולדו מחמתם יכולת לתפוס כל האותיות של הא"ב. וכן התוה"ק שלכך הצריכה להתלבש ולצמצם בלבושים הנ"ל ולהיות בסוד גופי התורה מחמת טעם המשל הנ"ל. וזה ידוע למי שיודע כי יעקב הוא סוד קטנות השכל סוד יו"ד עק"ב. וישראל הוא סוד גדלות השכל סוד ל"י רא"ש:

וזהו כה תאמר לבית יעקב לאנשים שהם בקטנות השכל, תאמר להם בלשון רכה. ר"ל להלביש בהם התוה"ק במשלים כנ"ל. תרי"ג מצות ודין איסור והיתר כשר ופסול טמא וטהור ודיני ממונות והנהגות האדם כמו התינוק הנ"ל. אבל ותגיד לבני ישראל. ר"ל לגדולי השכל שמכונים בשם ישראל כנ"ל. תגיד להם התוה"ק שהוא לשון קשה סוד פנימיות התורה. ע"י זיכוך חומרם וגופם יגיעו וישיגו לסוד נשמת התורה. שאין יכול להשיג ולהגיע לזה רק ע"י ביטול תאותיו והנאותיו שהוא קשה לאדם. כי למדרגת ישראל סוד לי ראש אינו יכול להשיג ולהגיע רק על ידי זיכוך חומרם וגופם. אז יהיה להם התוה"ק בסוד הגדה שהוא לשון קשה שהוא סוד נשמת התורה. מגודל צירופי שמותיה הקדושים ובהירתה באורותיה כפי שהוא בעולמות העליונים ואפילו אם ישיגו לצד נשמת התורה יהיה ג"כ קשה להם התוה"ק. עד כי כל מה שמרבה האדם השלם ידיעת התורה ביותר אזי יודע ביותר שאינו יודע. כי תכלית הידיעה היא שאינו יודע אם הוא בזיכוך גופו וחומרו. אבל לבית יעקב שהם בקטנות השכל שאינם מזככים חומרם וגופם ומכונים בשם יעקב כנ"ל. תאמר להם בלשון רכה סוד גופי התורה במשלים והלבשות הנ"ל שנוח להם לקבלה שלא ישיגו סוד נשמת התורה. וישראל ג"כ חד אינון עם אורייתא וקוב"ה. שכמו ששניהם הנ"ל הוצרכו להצמצום ולהלבשה הנ"ל כך נשמות ישראל הוצרכו גם כן לצימצום ולהלבשה לרדת לזה העולם השפל והגשמי בגופים וחומרים עבים וגשמיים. מחמת שהוא חלק אלהי ממעל אור מעצמות א"ס ב"ה, ומחמת זיכוך חומרו וגופו יכול להשיג ולהגיע לסוד נשמת התורה כנ"ל כי מצא מין את מינו וניעור אמן נס"ו: (זאת אמר אדומ"ר בשבועות שנת תקפ"ו לפ"ק):

מזבח אדמה תעשה לי אמר שצריך האדם לעשות מזבח להשי"ת מענין שתיקה, ואם מזבח אבנים תעשה היינו מאותיות, לא תבנה אתהן גזית היינו שלא יהיה הדיבורים מגוזזים נפסלים (בל"א אפ גיטעסעט). כי חרבך הנפת עליה, היינו שצריך אתה לדעת שהדיבור שלך הוא חרב פיפיות כאשר תתרומם ותניף עצמך ע"י הדיבור ותחלליה:

סליק